

V luči vere

I ljubimo
svoj dom!

RAFAEL

Glasiló jugoslovanskih izseljencev
v Belgiji, Franciji, Holandiji, Nemciji.

Uredništvo: HEERLEN, Uilestraat 12a, Holandija.
Štev. 9—10.

SEPT.—OKT. 1932.

Izdajejo: Slovenski izselj. duhovniki.
Leto II.

PO SVETU.

Očitna kazen Božja.

Brali smo c katastrofalnem potresu, ki je prošlo velika noč obiskal srednje-ameriško republiko Nicaraguo. Potresi so sicer naravni pojav, a Bog se jih poslužuje tudi v svoje nadnaravne namene. Tudi omeñeni potres ni bil zgolj naravni pojav, ampak obenem kazen božja. Bogokletna ožjnost brezbožnih elementov ga je izzvala. Ti so v mestu Managua ravno za veliki teden aranžirali neko ezbožno savlje, ki se je imelo veliki petek zaključiti s krupnim plesom v kopalnih oblekah. To pa je bilo Bogu le preveč. Veliki terek sta potres in ogenj spremenila to moderno Sodom v razvaline.

Od pastirja do milijonarja.

Nikolai Hay je pastir v Schorbachu. To je majhen kraj v Alzaciji. Ta mož je dobil nedavno od bližnjega notarja pošto, ca je neki njegov bratranec v Ameriki umrl in mu zapustil 3 milione frankov.

Cez nož obogatelega pastirja so začeli radovedni in sitni ljudje seveda takoj oblegati in tiščati vanj, naj pove, kaj bo počel s svojimi milijoni. Mož je rekel, da si bo dal sezidati najprej lastno hišico, na hišici pa mora biti gnezdo za štoklje. Tudi lepo, suho klet mora imeti hišica, da bo lahko imel doma kakšen sodček piva. Potem pa takoj poravnal svoj dolg v vaški gostilni, ki znaša 20 frankov in 50 centimov. Ko bo vse to urejeno, se bo pa oženil. Mož je star namreč šele 60 let, hoče pa žensko, ki ne sme biti starejša kakor 35 let.

„Pastir bom pa ostal še naprej“, je rekel; „milijoni niso sicer slaba stvar, ampak čreda je pa tudi nekaj“.

Sledovi ostanejo.

Kovač je imel malopridnega sina, ki mu je prizadel mnogo žalosti. Bil je len, nagle jeze, maščevalen, zaviden in zapravljiv. In tako kovač o svojem sinu ni čul kaj prida novic. Vsakokrat ko je izvedel na novo slabo dejanje sinovo, je zabil v vrata svoje kovačnice žrebelj. Tekom časa je bil žrebelj pri žreblju. To je izvedel tudi sin. Nekoč je premišljeval o svojem življenju in sklenil je, da se bo poboljšal. Stopil je k očetu in je prosil, naj mu odpusti.

Tedaj je kovač veselo hvaležnega srca izdril prvi žrebelj iz vrat. Odslej je vselej izdril žrebelj, če je čul o sinu kaj dobrega. — Tako so tekla leta in iz malopridnega mladeniča je postal veren mož. Žrebelj za žrebljem je izginil, in ko je bil zadnji zunaj, je privedel oče sina k vratom in mu pokazal, da je sedaj zadnja priča njegovega prejšnjega življenja izginila.

„Da ljubi oče“, je rekel sin globoko ginjen, „zebljev ni več, a luknje so ostale. Spmin na mojo malovredno mladost me ne bo zapustil.“

MIR NED NARODI.

(Po Glasniku Srca Jezus. št. 6.)

Za nami je strašna svetovna vojna s štirimi krvavimi leti. Še zdaj trepeče svet od groze onih dni in se ne umiri. Kakor ogromen požar, ki mu sledi dušec dim, neznosen vzdih, žaloste razvaline. Nepozaben vsem, ki so ga doživeli.

Pokličimo si v spomin nekaj števil iz onih krvavih let. Ne dajo se sicer do pičice natanko ugotoviti, vendar pa soglašajo z resnimi in deloma uradnimi podatki.

Trajala je vojna 4 leta, 3 mesece, 10 dni.

Mobiliziranih je bilo med vojno 75 milijonov mož in fantov. A ne za delo, marveč za razdejanje in krvavo moro.

Od teh je ostalo ob koncu vojne zdravih in za delo sposobnih 30 milijonov.

Mrtvih na bojnih poljanah s „pogrešanimi“ vred 12 milijonov.

V dobi dobrih štirih let vsako minuto 4 do 5 mrtvih, dnevno mrtvevec 6 do 7000.

Radi poomanjkanja in bolezni umrlo v zaledju 7 milijonov. Ranjenih 45 milijonov, mnogi večkrat.

Invalidov 10 milijonov. Število vdov in sirot ni znano.

Celotni stroški vojskujočih se držav 337 milijard dolarjev. Ako je padlo 12 milijonov mož, je stal uboj enega moža 15.565 dolarjev.

V Franciji je vojna uničila: 741.883 hiš, 23.000 industrijskih obratov, 37 milijonov hektajev zemlje. Za naše kraje žal ni podatkov.

Stvarnih vrednot je bilo uničeno za 18.000 milijard dinarjev.

Za to vsoto bi si mogla vsaka družina pri nas, v Avstriji, Nemciji, Rusiji, Belgiji, Franciji, Angliji, v Združenih državah, v Kanadi in v Avstraliji postaviti hišo za 100.000 Din, z opravo v vrednosti 50.000 Din in z vrtom v vrednosti 25.000 Din. Ostala bi pa še ogromna vsota za verske, dobrodelne in prosvetne namene.

Ob takih številkah se grabi človek za glavo in se vprašuje, ali smo še ljudje in celo kristjani? Bolj smo divji ko divjaki. Ze danes čutimo kaj smo in še strašnejše nas čaka.

Spet se temni nad nami nebo in kdo ve, kako daleč ali blizu je do prihodnje vojne. Bodoča vojna bo morila v smrtni tišini. Trgali bodo to tišino le vzdih in kriki slepih in ožganih. Boji v preteklosti so bili spopadi topništva in inženjerjev. Boji v bodočnosti pa bodo v grozi presegali vse naše pojme. Vodili jih bodo starejši gospodje z naočniki. Sedeli bodo v laboratorijih in smrt trosili preko hribov in dolin na armade in velika onemogla mesta. Smrt v obliki strupenih plinov, ki ne more samo teles, marveč tudi duha z blaznim

strahom pred neznanim hipnim. Kakor dež iz oblakov bo kapljala smrt.

Ali naj vpricho teh nezaslišanih dejstev držimo roke križem in samo tarnamo? Ali je vojna neizogibna kakor potres? Ali ni moči na zemlji, ki bi bila zmožna preprečiti toli blazna početja človeških otrok? Vedno glasneje in pogosteje se oglašajo sveti oče in roti državnike, naj delajo za mir in ne za vojno. Vesoljno Cerkev vabi k molitvam za mir. Po posameznih državah se oglašajo škofje kot glasniki miru. Pariški kardinal daruje vsak prvi petek v narodnem svetišču Srca Jezusovega na Montmartu v Parizu presv. daritev za mir. Za mir med narodi so odredili nemški škofje svete maše posebno ob prvih petkih v čast presv. Srcu.

Danes se veliko piše o miru, a vse pisanje in govorjenje nas le malo približa miru. Tinta je poslušnejša ko kri in meso. preveč iščemo sami sebe, premalo Boga, odtod toliko sovražnosti in boja. Človeška družba, odtrgana od Boga, ni drugega nega boj na nož in osveta za prejšnje vojske. Vsaka vojna je rana za krščanski svet. Mir je dar božji; tedaj molimo zanj. Bolj ko druge čase smo dolžni sklepati roke k molitvi za mir in graditi mostove sporazuma med narodi. Molimo na praznik Kristusa Kralja — zadnjo nedeljo v oktobru, da bi mirovna misel povsod zmagovala, da se bodo znali narodi mirno sporazumeti in da bo vstalo vedno več mož in žena, ki bodo pogumno dvignili vejico miru.

GANDHI.

Med znamenitimi možmi naše dobe se pogosto imenuje ime Gandhi, ki mu je njegovo ljudstvo Indijcev dodalo naslov Mahatma to je svetnik. V zadnjih dneh so zopet vsi časopisi polni vesti o njegovi gladovni stavki, s katero hoče Angleže prisiliti, da dajo zahtevane pravice njegovemu ljudstvu, čegar voditelj je on.

Kdo je torej ta mož, ki ste ga morebiti že videli slikanega v narodni indijski noši, odetega z belim platnenim plaščem, ki ga le za silo pokriva? Prišel je tako oblečen tudi na letošnjo indijsko konferenco v London bolj podoben kakemu starodavnemu menihu puščavniku kot modernemu državniku. Na ladji se je vozil v tretjem razredu in živel tako priprosto, da si je celo sam pripravljaj jed. Samoumevno je povsod v Evropi vzbujal zanimanje, ko so gledali v tej preproščini velikega Gandhija, voditelja 200 milijonskega naroda Indijcev. Tak izreden mož mora zanimati tudi nas, zato vam podaja Rafael kratek opis življenja in delovanja Mahatme Gandhija.

Rodil se je v Indiji 2. oktobra 1869, torej je star 63 let. Njegova družina je spadala v tretjo izmed štirih višjih indijskih kast. Cel narod je namreč razdeljen na kaste, razrede, ki so strogo ločeni med seboj. Poleg štirih višjih kast, ki imajo vse predpravice, obstoja še nižja kasta, neke vrste indijski proletarijat imenovan pariya. Ti nimajo nobenih pravic in se jih pripadniki višjih kast niti nočejo dotakniti, da se ne oma-dežujejo.

Gandija so dali v šole in ga po navadi dežele zaročili s trinajstim letom. 19 let star gre na višje šole v London, kjer napravi po treh letih izpit za odvetnika. Ker pa smatraja pravoverni Indijci za greh podajati se čez morje v tuje dežele — boje se namreč, da bi se na tujem ne izneverili veri in narodu — zato je Gandhi pred odhodom v pomirjenje svojim sorodnikom napravil trojno obljubo, namreč čistosti in zdržnosti od mesa in alkoholnih pijač. Sam propoveduje, da je kljub vsem težkočam natanko izpolnil dane obljube, vsekakor znamenje trdne in odločne volje.

Iz Londona se je vrnil domov in živel skromno in nepoznan kot odvetnik v Bombaju. Leta 1893 mu je izročila neka velika firma v južni Afriki pravdo, ki jo je ugodno rešil in namah postal slaven in bogat, saj je imel čez milijon dinarjev letnih dohodkov.

Ko je bival za časa dolgotrajne pravde v južni Afriki, je imel priliko spoznati žalosten položaj svojih rojakov izseljencev v tej deželi. Videl je, kako so morali opravljati naj-

težja dela in so bili pri vsem tem brez pravic in prezirani. Začel je premišljevat kako bi pomagal tem svojim bednim rojakom do pravic. Vedel pa je, da jim ne bo mogel pomagati, če ne osvobodi in vzdigne svoje ljudstvo doma v Indiji. V njegovi domovini Indiji so bili in so še gospodarji Angleži. 200 milijonski narod Indijcev je moral služiti tujcem, ki so ga izkoriščali in od njega bogateli, sam pa je ostal v revščini in pomanjkanju kljub vsemu naravnemu bogastvu dežele. — Sklenil je postati drugi Mojzes svojemu ljudstvu, peljati ga v zlato svobodo. Kar je sklenil, je tudi nemudoma začel. Kako, bomo videli v nadaljnjem članku, v novembrski številki Rafaela.

HOLANDIJA IN BELGIJA.

Vrnili smo se.

Sicer bi bil moral Rafael to že pred dobrim mesecem za pisati, pa kaj ko ga ni bilo na svetlo. Malo se nas je že pleteval strah, da ga sploh ne bomo več videli. Sicer pa ni bila nikaka tajnost, da smo našega urednika pozabili doma v Jugoslaviji, zato tudi Rafaela ni bilo. Uredniku pa so njegovi živci nekaj nagajali, saj veste, da so vsi uredniki tako malo nervozni, posebno pa še Rafaelov, ker mu paš manjka zidanoških hribov in svežega gorskega zraka; zato je po zdravnikovem nasvetu ostal tudi dalje doma.

Torej vrnili smo se. Zdravi in veseli! Ne sicer vsi. Nekaj naših smo ostavili doma — holandska vrata so se zaprla za njimi. Težko, pretežko je bilo njih in naše slovo — tamkaj na ljubljanskem kolodvoru.

Pa naj vam popišem vse po vrsti kako je bilo.

„Holandci“ in „Nemci“ smo se vozili prav imenitno. Od Kölna do Bleda nam ni bilo treba presedati. „Francozi“ so pa „gor plačali“. Kriv seveda je bil holandski vodja; porivali so jih iz voza v voz.

V Jesenicah sprejem, priprost, a prisrčen! Godba svira državno himno, zastopniki oblasti in Cerkve pristopijo — prisrčni nagovori. Oko zaigra v solzah. Najbolj smo bili pač veseli „našega patra“, ki nas je čakal — pomislite — s pristnim slovenskim klobukom na glavi! Fejst mu je pristojal, kot pravemu kranjskemu Janezu. Saj se je bil komaj en dan prej vrnil z Grintovca.

Še ena postaja, v Lescah izstopimo. Tam na avtobuse in na Brezje, k Mariji Pomagaj! Prvi pozdrav na slovenskih

G. Oberzan se v Ljubljani zahvaljuje za sprejem, ki je bil prirejen nasim izletnikom.

tleh torej veljaj Mariji! In tako milo so zapeli Marijni zvonovi, da je segalo v dno duše, pretresalo srce, vzbujalo spomine, ah spomine mladostnih dni. Prelep večer je bil. Predsednik Rafaelove družbe g. p. Kazimir Zakrajšek je stopil na prižnico in pozdravil romarje; Kristus pa je podelil svoj blagoslov. Sv. maša s pridigo drugo jutro in skupno sv. obhajilo — in že smo brzeli zopet proti Lescam, od tam pa v Ljubljano. Tam zopet pozdravni govori in godba.

Vse sprejeme je organizirala družba sv. Rafaela iz Ljubljane, ki se ji tem potom najlepše zahvaljujemo.

Po preteku dobrih 2 tednov smo se vrnili. Kako se nam pa tu godi, pa sami veste.

Slovenska šola.

Kako dolgo že govorimo o slovenski šoli, a nikdar nismo mogli prav verjeti, da kdaj tudi do nje pride. No, sedaj je pa tu. Šola še sicer ne, pač pa slovenska učiteljica in učitelj. In ta dva bosta že poskrbela, da pride v kratkem tudi do slovenske šole oz. do pouka v slovenščini vseh naših kolonijah.

Pred nekaj dnevi sta prispela iz domovine gdč. Marija Ažman in g. Svatopluk Stoviček, ki naj po naročilu prosvetne uprave uredita in prevzemeta pouk v narodnem jeziku med našimi izseljenci, prva v Holandiji, drugi v Belgiji.

Po navodilih naših oblasti in po dogovoru s tukajšnjimi šolskimi upravami bodo naši otroci tudi odslej pohajali v Holandske in belgijske šole. Le nekaj ur tedensko se jim bo nudil pouk v materinščini. O potrebi takega pouka ni treba govoriti. Saj naši starši predobro vedo, kakšni reveži bodo njihovi otroci, ki se mogoče že odrasli vrnejo v domovino in ne bodo znali niti pisati niti čitati slovensko. Zato so naši starši tako zelo želeli slovenskih učiteljev.

Delo, ki ga prevzemata g. Stoviček in gdč. Ažman nikakor ne bo lahko, če pomislimo n. pr., da pohaja 344 slovenskih otrok v Holandiji v 47 različnih šol in da je n. pr. iz Heerlena do Lutterade nad 20 km. Zato bodo naši starši tudi prav lahko umeli, da se bo v posameznih okrajih mogel vršiti slovenski pouk le 2-krat tedensko in še to le na ta način, da bodo otroci enega kraja prišli vsi skupaj na eno šolo (fantje in dekleta skupaj).

Za jugoslovanske starše v Holandiji je gdč. učiteljica izdala te dni kratek proglas, v katerem javlja kdaj se v katerem kraju pričinja pouk in kjer vabi tudi starše, da pridejo privikrat z otroci vred v šolo. Mislimo, da se bodo temu prijazenemu vabilu vsi prav radi odzvali. Ravnotako smo tudi prepričani, da bo vsak slovenski stariš z velikim veseljem pozdravil otvoritev slovenske šole in da bodo tudi vsi poskrbeli, da bodo njihovi otroci redno prihajali k temu pouku. — Otroci bodo dbili tudi pričevala o slovenskem pouku, s katerimi se bodo lahko skazali, ko se vrnejo domov.

Holandske in belgijske šolske oblasti gredo našima učiteljema zelo na roko, ter stavijo za naš pouk svoja šolska poslopja z inventarjem, kurjavo in lučjo brezplačno na razpolago.

V prihodnji številki našega lista bomo objavili natančnejši učni načrt po posameznih kolonijah.

Gdčni učiteljici in g. učitelju pa častitamo k njenemu velikemu idealizmu, da sta pustila svojo domovino in svoje drage, ter iz ljubezni do naših malih prišla semkaj — orat ledino. Prepričani pa smo, da bosta v svojem plemenitem prizadevanju žela obilo uspeha med našo mladino. S to željo njiju iskreno pozdravljamo na tujih tleh s prisrčnim: Dobrodošla!

Naš pater

se je vrnil iz Jugoslavije. Ves navdušen nad lepoto naše Slovenije, je zapisal za slovo pred odhodom iz Jugoslavije v „Slovenca“: „Tako se mi je dopadla vaša zemlja, da sem skoro na svojo domovino pozabil“. Saj je pa tudi prepotoval celo našo kraljevino po dolgem in p. čez, kakor malokdo od nas. Bil je v najjužnejšem kotu Srbije, na najvišjem hribu — na Triglavu —, ob madjarski in italjanski meji in ne vem

kje še vse. In kar je glavno spoznal je našega Slovenca takega, kakor je on na svoji zemlji, zlasti še ga je občudoval v cerkvi. Zelo se mu je dopadel naš božji grob, vstajenje, naših zvonov kar ne more prehvaliti. Toda, kaj Vam bom vse to pravil? Saj v prihodnji številki se mora sam oglasiti v Rafaelu in nam na dolgo in široko opisati vse, kar je videl in doživel.

Rafael mu želi prav iskreno dobrodošlico med nami holandskimi Slovenci!

Denar iz domovine,

ki ga imajo naši izseljenci tam naloženega, se po odredbi Ministrstva financ v Beogradu z dne 16. 8. 1932 br. 94.136 lahko pošilja v inozemstvo. Interesenti naj tozadevne prošnje predložijo neposredno, ministarstvu financ, odeljenje državnega računovodstva, Beograd.

Slovenska služba božja.

Redna služba božja za Slovence v Holandiji se je po vrnitvi slovenskega duhovnika zopet pričela. Red ostane isti kakor je bil prej, le v Brunssumu in Nieuwenhagen smo morali menjati z uro.

Služba božja je torej:

Vsako prvo nedeljo ob 9. v Lindenheuvel, ob 1/211 v. Gezellenhuis Emma,

drugo nedeljo ob 9. v Eygelshoven, ob 10/4. v Spekholzerheide,

tretjo nedeljo ob 9. v Nieuwenhagen, ob 11. v Brunssum, četrto nedeljo ob 9. v Nieuw Einde, ob 1/211 v. Chevreumont.

V Eysdenu (Belgija) bo služba božja na praznik Vseh svetnikov 1. novembra ob 9. uri s slovensko pridigo.

V Winterslagu bo isti dan sv. maša s pridigo ob 11. uri.

Dopisi.

Eygelshoven. Društvo sv. Barbare je obhajalo 2. oktobra 5 letnico svojega obstoja. Ob tej priliki je priredilo lepo uspelo vinsko trgatve, ki se je je udeležilo nad 200 trgačev. Prišla sta tudi naša duhovnika p. Teotim in g. Oberžan in predsednik Zveze g. Kronovšek. Zadnji je imel ob otvoritvi lep govor, ki je pokazal na veliko narodno delo, ki ga vrše naša društva v posameznih okrajih; govornik je apeliral zlasti na slogu, ki mora vladati med Slovenci. Po govoru je sledila vinska trgatve — lep slovenski običaj, ki nas tak milo spomni naših narodnih navad, zlasti pa še naše lepe z vinogradi obložene slovenske zemlje.

Prireditev je kljub slabim časom uspela prav dobro.

Knjižnica v Eygelshoven se je po sklepu seje odbora z dne 25. sept. prestavila na dom sedanjega knjižničarja: Hopel 81. Posegajte radi po knjigah!

Blagoslovitev nove zastave v Hoensbroek se je 7. avgusta izvršila nad vse slovesno. Cerkveni obred je opravil domači g. župnik. Po cerkvenem opravilu se je razvil spervod z godbo iz Brunssuma na čelu v društveni lokal. Tam so nas obiskali tudi domači gg. duhovniki. G. Oberžan je imel ganljiv nagovor, ki nam ostane v vednem spominu.

Vsem bratskim društvom, ki so se udeležila naše proslave, kakor tudi vsem dobrotnikom naše nove zastave se tem potom društvu najlepše zahvaljuje.

Vinska trgatve se vrši 30. oktobra v Hoensbroeku v hotelu De la Haye (pri sejmišču). Poleg vinske trgatve je ta dan tudi kratka igrice na sporedu. Pridite bratska društva!

Žalostna smrt v Lutterade. Nikakor nismo mogli v začetku verjeti, pa vendar je bilo res, da je dne 19. avgusta v reki Maas utonil član tukajšnjega društva g. Alojz Groznik. Pokojni je bil rojen 1. 1902 v Grobelnem, bil poročen s Holandko, ki ji zapušča malo dete. Pogreba, ki se je vršil 22. avgusta so se udeležili večinoma vsi Slovenci. Naj v miru počiva v tuji zemlji!

Vinska trgatve v Lutterade se vrši 16. okt. ob 3. pop. v dvorani g. Driessen, Rijksweg 166. Vabljeni!

Opuščenih je bilo zadnje čase na državnem rudniku Maurits zopet nekaj Slovencev. Čujemo, da se nahaja med nami nekaj Judežev, ki smatrajo za svojo dolžnost, da svoje rojake po krivici črnijo in naznanjajo holandskim policijskim oblastem, samo, da bi jih spravili ob kruh.

(Uredništvo prosi, da se mu vsakogar, ki bi krivično očrnil svojega sorojaka pred holandsko oblastjo, takoj naznani, da ukrenemo vse potrebno, da se našim pravičnim delavcem ne zgodi krivica. Res nad vse grdo bi bilo, če bi skušal brat bratu vzeti grizljaj kruha iz rok.....! Ne pozabite, bratje, da je največja zapoved Gospodova: zapoved o ljubezni! O tem bomo še spregovorili.)

Nieuwenhagen. Tudi pri nas je nekaj novic. Pri kopanju premoga se je ponesrečil Anton Kobilšek: utrgalo mu je kazalec desne roke. V Herlenu v bolnici se zdravi.

Društvo je dobilo zadnji mesec 62 podpornih članov. Za november namerava prirediti družinski večer s koncertom in igro.

Našemu režiserju Ivanu Kobilšek je umrla njevoga mati.

V koloniji Lauradorp imamo že 4. teden sv. misijon. Razdeljen je tako, da ga lahko vsak udeleži. 9. oktobra je bil sklep s postavitvijo velikega misijonskega križa. Tudi mi Slovenci smo se skoro vsi udeleževali sv. misijona. Tako je prav!

Heerlerheide. Romanje v Kevelaer je organiziralo naše društvo za dne 18. septembra. Priključili so se nam še nekateri iz Brunssuma, in se tako v precejšnjem številu med molitvijo in petjem preko Roermonda in Venlo odpeljali v Nemčijo. Krasne prizore smo videli na tej Marijini božji poti. Procesija za procesijo se je vrstila med veselim pevanjem Marijih pesmi okrog svetišča. Pridružili smo se jim tudi mi z g. kaplanom Deckers iz Lutterade na čelu. Popoldan smo opravili sv. križev pot na prostem, bili pri večernicah in tako v najlepšem razpoloženju proti večeru odražali proti domu. Ena globoka molitev je ta dan gotova prevevala srca slovenskih romarjev: Marija ohrani naš narod zvest katoliški veri!

Društveno zborovanje se je vršilo 9. okt. v Bondsgebouw v Versilienbosch. Zelo nas je presenetil p. Teotim s svojim lepim slovenskim govorom. Res, dobro se je naučil v kratkih 6 mesecih.

Za šivanje ženskih oblek, perila in za vezenje s priporočila Slovenka Marija Lesak, Schandelerstr. 36, Schandelen-Heerlen.

Slovenci v Eysdenu (Belgija) so napravili lep načrt, ki je vreden, da ga zvedo tudi čitatelji Rafaela. Sklenili so namreč, da se na praznik Vseh svetnikov popoldan zberejo člani vseh tamkajšnjih društev, ter skupno odkorakajo na grobove svojih rojakov, kjer se bodo prižgale svečke, se bo molilo skupno za pokojne in se bo zapelo nekaj naših lepih žalostink. Posnemanja vredno!

Slovensko podporno društvo v Eysdenu je zbralo pristojevoljne prispevke, za nabavo dveh križev na grobove dveh naših rojakov tamkaj.

Preselil se je slovenski duhovnik in ž njim vred uredništvo Rafaela. Njegov nov naslov je: D. Oberžan, Uilestraat 12a, Heerlen. Doma ga najdete vsak dan od 1/29. do 9. ure dop., sicer pa ima uradne ure vsak ponedeljek od 9—11 in vsak petek od 16—18 v pisarni Kr. Konsulata.

V domovino je odšel pred nekaj dnevi zaslužen narodni delavec med našimi izseljenci g. Franc Zorko iz Brunssuma. Bil je eden naših najodličnejših mož, ki je vedno marljivo deloval v naših organizacijah, bil večkrat predsednik društva sv. Barbare v Brunssumu, in zadnje leto blagajnik Zveze jugosl. društev v Holandiji. Po enoletnem bolehanju je bil s 1. okt. tl. upokojen. V upanju, da se mu bolezensko stanje zboljša, se je preselil v svojo domovino. Bog usliši njegove želje!

Vojaške listine naj dvignejo fantje, ki so bili spomladi na naboru in sicer: Borišek Fr., Hačič Ant., Gesler Jos., Vedenik Ervin, Zore Franc, Novak Anton. Če se te listine ne dvignejo tekem enega mesca, se bodo vrnille Kr. Poslanstvu.

Javijo se naj: Zager Jozef, Janc Anton, Krašovec Anton, Tomažič Jozef, Reberšek Jozef, Drobnič Anton, Učakar Stanislav, Pušnik Ivan, Kužnik Franc.

Iščejo se: Janez Borišek (njegov zadnji naslov: Kampstr. 35), Leskovšek Franc iz Brezje 9., Mihael Kutnar stanujoč v Kerkrade, Kumperščak Ivan iz Ljutomera, Hribar Franc, Zitnik Vendelin.

Vsi ti imajo na Kr. Konsulatu važne dokumente, pa njihov naslov je neznan. Če kdo zna njih naslov, naj ga blagohtno javi.

Potne liste naj dvignejo:

Berg Franc	Malgaj Karol	Rebersek Franc
Blazic Franc	Macek Ivan	Silik Angelo
Bucar Aloyz	Markovic Ivan	Silik Marija
Bas Konrad	Mezek Marija	Senica Karl
Cepin Anton	Narit Valendin	Seme Jozef
Caks Karol	Ozek Franja	Sibret Kristof
Frances Stefan	Ogrinc Aloyz	Stante Ivan
Goricnik Anton	Osojnik Marija	Skorc Janez
Grilj Jacok	Prah Jozef	Sotlar Ivan
Grosnik Aloyz	Pevec Ivan	Smere Franjo
Groselj Martin	Pirc Aloyz	Sovin Aloyzija
Juzina Leopold	Prstvensek Jozef	Trefalt Josip
Kokalj Paved	Pirnaver Aloyz	Velensek Aloyz
Kobula Anton	Planinšek Anton	Zupevc Anton
Kavcic Jozef	Razman Karl	Znidarsic Ivan
Kolenc Aloyz	Rozoman Anton	Zorman Anton
Kozole Franc	Rodič Janez	Zupanc Hubert
Lipovsek Henrik	Rotman Johan	Zupan Ana
Marusa Aloyz		

DOPIS IZ NEMČIJE.

Začetkom meseca avgusta sta praznovala dva naša člana društva sv. Barbare srebrno poroko., in sicer Jozef in Ana Mlinarič, doma iz Zabukovja pri Sevnici, drugi Aloyz in Cecilija Leskovar, doma iz Velenja pri Celju.

Hudo nas je razburila vest, da je g. Berislav Deželič, naš pripljubljeni izseljeniški delegat, bil nenadoma iz državne službe odpuščen. Bil je res kakor mogoče nihče po vsej koloniji izredno priljubljen, saj je pa tudi skrbel za nas prav po očetovsko. Želimo mu, da dobi po Previdnosti novo in lažje mesto, kakor ga imel tukaj.

Mirno v Gospodu je zaspal naš član Jozef Zorko v 63. letu starosti. Pokojni je bil ustanovitelj tukajšnjega društva (v Moers-Meerbeck), ter večletni vstni odbornik, zvest katolik. Kot tak je bil zelo priljubljen, kar je pokazal posebno njegov pogreb 21. avg. Pri odprtem grobu se je poslovil od njega g. Lindič. Pokojni je bil doma z Velenja pri Celju.

Naši izletniki v domovino so se vsi srečni vrnil. Vodil je nemško skupino g. Franjo Babič iz Homberg-Hochheide. Radi težke krize, ki nas v Nemčiji še posebno tlači, se je udeležilo potovanja v domovino le 29 oseb. Lindič.

G. Deželič, bivši izseljeniški izaslanik v Nemčiji, eden izmed najmarljivejših in najbolj delavnih izseljeniških komisarjev v tujini, je bil pred nekaj tedni ostavljen. Ne vemo, kaj je merodajne kroge privedlo, da so ga odstavili, toliko pa vemo, da bodo nemški Slovenci težko pogrešali tega blagega in navdušenega uradnika, in se bo težko našel mož, ki bi nadaljeval, kar je g. Deželič tako navdušeno vršil za naše izseljence v Nemčiji. Prav letos je izdal lepo brošuro pod naslovom „Naša emigracija u Njemačkoj“.

Na njegovo mesto je imenovan slovenski duhovnik g. Maks Goričar, kateremu želimo obilo uspeha!

FRANCIJA.

Merlebach.

Z „urlauba“ smo se vrnilo vsi celi. Kako in kaj je bilo na potih in doma pa ni potreba pisat, ker tisti, ki jih ni bilo zraven, vedo največ povedati o vsem, kar je bilo in česar ni bilo. Pika.

Drugače pa se zdi, da se vse naše zanimanje in hotenje v teh jesenskih dneh vrti samo okrog že minulih „Braderie“ in največ šele prihajajočih „Kirmesov“. Ja, braderije! Slovenci so jih takoj prekrstili v bedarije. Pa so to le nekaki narodni sejmi, na katerih vse kar se s kupčijo peča, z bolj ali manj kričečo in smešno reklamo ponuja svojo robo „pol zastonj, pol za denar“. Seveda se vsak trudi, da bi bila njegova kar najbolj originalna in privlačna. Pa se iz tega lahko zmaliči neokusna in prav nič vzgojna privlačnost, kakor je bila tista, ko so se po štirje mesaželnji in lačni fantiči v izložbenem oknu nekega mesarja kosali, kdo bo prej pospravil (bolj prav: požrl!) z mesom nadelan kos kruha. Za plačilo je bila obljubljen velika klobasa. Smeha je bila baje dosti ob pogledu na tekmujoče sportnike, goltajoče, s pojemajočo sapo in izbuljenimi očmi. Ampak lepo to ni bilo, še manj vzgojno in tudi kulturno ne! To je bilo na braderiji.

Drugo je pa v zvezi s kirmesom, ki je 2. okt. Kirmesi, to so pa naša žeganja, samo da tu niso dosti ali nič v zvezi s cerkvenim žeganjem. Polcijska ura je ob tej priliki uradno raztegnjena do „dana beloga“, ko se začne znova. To so dnevi žetve za gostilničarje in podobne! Vse prav. Samo to se nam ne dopade, da je, kakor je bilo v časopisju poročano, občina stopila v dogovor s ceho, da ta izplača delavstvo že dan red kirmesom, ne pa šele 5. v mesecu, kakor navadno. To po našem mnenju ni prav nič socialno, ker se hoče s tem delavstvu takorekoč vsiliti mnenje, da je tisti že itak skopi zaslužek zato, da se ga čimprej znese v gostilne in zabavišča! Prilika naredi tatu, pravi pregovor. Denar, če je v žepu, pa tišči!

Naše kulturne zadeve. „Jugoslovanski Dom“ je bil od prvega početka pretesen, saj je obstojal poleg hišnikovega skromnega stanovanja samo iz dveh sobic, v katerih je bila čitalnica, knjižnica in pevska soba obenem. Sedaj bo preurejen tako, da bo iz vsega nastala poleg dveh sob še mala dvoranca v izmeri 8 krat 4 m. Ta bo popolnoma zadostovala tudi za večji pevski zbor, obenem pa bo za silo zadoščala. Pouk se bo vršil ob šole prostih dnevih, to je v četrkih. Stariše že zdaj na to opozarjamo.

Enako bo zadostovala nova dvoranica za mala zborovanja, društvene ustanove i. t. d. Bolj prav bi bilo to, kot pa po gostilniških prostorih.

Izseljeniška nedelja se bo letos praznovala 27. novembra. Vse kaže, da se bo iz te lansko leto upeljane nedelje razvil naš narodni praznik, ki bo za izseljence slovenske res nekaj pomenil. Za to nedeljo pripravljamo s slovenskimi otroci zopet velik in lep program.

Slov. Služba božja. Ker se je radi dopusta spored slovenske maše po kolonijah v septembru malo zmešal, naj na tem mestu opozorimo na redni spored:

V Merlebachu vsako nedeljo ob 1/2 11, v Jeanne d'Arcu vsako prvo nedeljo v mesecu; v Creutzwaldu vsako drugo nedeljo v mesecu; v Stiring vsako tretjo nedeljo v mesecu.

Priznanje. V Jeanne d'Arcu sta bila pri zadnji slovenski maši navzoča dvo stara gospoda. Vsa navdušena sta po maši častitala, kako krasno službo božjo da imamo, da kaj takega še nista slišala. Čudila sta se našemu petju in našemu jeziku, kako da je lep. Tujci bolj cenijo našo slovensko stvar, kot jo mi sami! Priznanja je človek vesel, tega zadnjega dejstva pa žalosten.

Jugoslovanske Pariške novine.

Opomba uredništva: Pod gornjim naslovom smo prejeli sledeči dopis, za katerega odgovarja pisec sam).

V Parizu izidejo tu in tam Jugoslovanske Pariške novine.

Eden izmed njihovih ciljev se zdi, da so redni napadi na predstavnik katoliške Cerkve, bodisi duhovnike, bodisi škofe, bodisi samega poglavarja Cerkve papeža. Nekateri teh napadov so prav brezsrabni. Na primer napad na gospoda kaplana in izseljeniškega duhovnika v Merlebachu Silvestra Skebe, katerega patriotizem si upajo Pariške novine podvomiti, ko je vendar znano, da je bil gospod Skebe zaradi svojega jugoslovanskega mišljenja pred avstrijskim vojnim sodiščem, dočim se govorijo o uredniku Jugoslovanskih Pariških novin vse drugačne stvari. Pariške novine vzbujajo s tem svojim pisanjem zločinski vtis, da je hkrati tudi protikatoliško, kar je jugoslovansko in protijugoslovansko, kar je katoliško. Razširjanje takega mnenja smatramo za zločin in moramo proti takemu pisanju nastopiti z vso odločnostjo.

Vsaj za veliko neumestnost smatramo nadalje poročanje Jugoslovanskih Parikih novin, kako da se hodi naš pariški gospod poslanik in minister v vseh važnejših zadevah posvetovat v skrivnostne prostore framasonske lože. Mi nasprotno za trdno upamo, da išče naš gospod poslanik in minister svoja navodila in nasvete pri pristojnem zunanjem ministertvu in ne po framasonskih ložah v Parizu.

Ker je javna tajnost, da Pariške novine nimajo skoro nobenih naročnikov, bi radi opozorili s tem nam resnično neljubim dopisom, njihove finanserje, naj za naprej preprečijo take brezvestnosti, neprimernosti in netaktnosti, ker bi morali sicer z veliko bakljo posvetiti v ta kot, kar nam bo še bolj neljubo.

Ob tej priliki moramo omeniti tudi pisanje jugoslovanskega z roko razmnoževanega tednika Yougopresse, ki je do katoličanov vse kaj drugega ko kavalirsko, od časa do časa pa naravnost nečuvano. O Yougopressi vendar ne bomo izgubljali mnogo besedi, ker se izpisujejo v njej ljudje, ki niso in kadar niso pri popolnem brihtu. Ko piše o Juliju Cezarju, kako da je ljuto preganjal krščansko vero, se mu morajo smejati naši najbolj preprosti ljudje.

Aumetz.

Kriza žalibog še vedno ni popustila. Praznujemo tedensko po en ali dva dni. Nekaj naših se spet odpravlja na kmete v Južno Francijo. Tudi s kmetov dobivamo sicer slaba poročila, vendar veliko slabše, kakor je danes v industriji tudi na kmetih ne more biti. Delo je pa le nekaj lažje, bolj zdravo in predvsem ne tako nevarno. Ena skupina, slišimo, da si je najela menda celo grajščino tam blizu Bordeauxa, ki jo mislijo skupno obdelovati. Želimo jim vso srečo. Sicer pa smo postali danes že vsi majhni kmetje. Ena izmed dobrih stvari v Aumetzu je namreč, da lahko dobimo zemljo po ne predragi ceni. Naši ljudje so že preje radi po malem kmetovali, si zredili po nekaj prešičev, pa tudi krompirja in zelja in drugih podobnih stvari so dostikrat pridelali za svojo potrebo, kar jim je gotovo prav hodilo še v dobrih časih. Danes kmetujejo menda brez izjeme vse slovenske družine, zaradi česar hvala Bogu med Slovenci v Aumetzu še ni pomanjkanja, kakor bi bilo sicer.

Smrt je spet posegla v rudarske vrste. To pot si je izbrala domačina poriona (mojstra) Emila Picot, med rudarji zelo priljubljenega mladega moža. Ravno za svoj dvaintrideseti rojstni dan je postal žrtev poklica. Ruda ga je podsula, da je bil na mestu mrtev. Imel je veličasten pogreb ob velikanski udeležbi. Slovenci smo ga spremili na zadnjo pot z zastavo. Trije govorniki so ga hvalili, da je bil dober tovariš, dober Francoz, dober uradnik, dober predstojnik, pa tudi dober kristjan. Malo pred nenadno smrtjo, je bil še pri svetih zakramentih. H sveti maši je hodil vsako nedeljo. Naj v miru počiva!

Pater Bernard Ambrožič, komisar slovenskih frančiškanov v Ameriki nas je obiskal ob svojem povratku v Ameriko in nam je v nedeljo 4. septembra tudi maševal in pridigal. Te božje službe smo se udeležili Slovenci v lepem številu, kar ni bilo nikomur žal, ker je gospod pater res zelo lepo govoril. Pa tudi pevci so se prav posebej potrudili in res lepo zapeli.

Žeganje ali kakor tukaj pravijo Kirmus smo praznovali v

Aumetzu meseca septembra. Seveda ne s takim sijajem, kakor druga leta, ko je bil ves glavni trg poln štantov in vrtljakov. Kakor mnogi že vedo, je naš patron sveti Gorgon, naš jugoslovanski rojak, doma nekod iz Dalmacije. Bil je visok ofisir rimske vojske, poveljnik enega oddelka Dioklecijanove telesne straže in njegov osebni prijatelj. Tudi Dioklecijan je bil Dalmatinec in si je na stara leta celo umaknil v svojo ljubo Dalmacijo, kjer si je sezidal ob morski obali ogromno palačo, katere deli so se še do današnjega nepričakovano dobro ohranili. Posebno Dioklecijanova paganska grajska kapelica, ki je spremenjena danes v Splitsko stolnico. Na kraju in deloma prav sredi bivše Dioklecijanove palače leži današnje veliko obmorsko mesto in pristanišče Split (Spalatum — Palatium — Palača). Krščanska vera je po dolgih letih prijateljstva oba rojaka razločila. Dioklecijan je hotel vtrditi svojo ogromno državo na podlagi paganske vere, Gorgon pa je bil vnet kristjan. Kolikor bolj sta si bila preje dobra, toliko bolj je sedaj Dioklecijan zasovražil svojega rojaka in prijatelja, dokler ni bila mera polna in je ukazal cesar Gorgona strahovito trpinčiti, da bi ga pripravil do odpada h paganstvu, in ko ni vse nič pomagalo ga je ukazal umoriti kot državi nevaren element.

Katoliški skavti so taborili v Aumetzu na žegnanje in vzbudili veliko pozornost. Ko so zakurili v soboto zvečer na javnem trgu sredi Aumetza velik ogenj in se prav po skavtsko zabavali, se je zbralo okrog njih obilo radovednih gledalcev. Slovenci smo se posebej spominjali naših nekdanjih pastirskih ognjev. Skavti pa so se v velike odeje skrivnostno zaviti prav modro držali, prepevali svoje pesmi, glasno odmolili svojo skupno molitev in mirno odšli pod šotore h počitku, da je bilo kmalu videti samo še stražo, ki je mirno in zavedajč se odgovornosti varovala speče „leve“ in „volkove“. Med skavti je bil tudi Slovenec Zgončev Ivan iz Crusnesa, ki tudi raznaša po koloniji slovenske časopise.

Esch.

V Eschu smo včasih računali, da je bilo do tristo Slovencev, vseh Jugoslovancev pa več ko še enkrat toliko. Danes nas bo z otroci vred morda še 25. Naše prijatelje, ki so se razkropili jo vsej Franciji, veliko pa jih je odšlo tudi domov, v Jugoslavijo ali Italijo, bo nemara zanimalo, da so te dni podrli staro „našo“ cerkvico Srca Jezusovega ob francoski meji. Cerkvico so bili prvotno zgradili številni italijanski izseljenci, ki so jo prodali pozneje luksemburžanom za župno cerkev, sami pa so si izgovorili v njej kot. Tudi Slovenci smo imeli v njej nekajkrat svojo božjo službo. Sedaj so sezidali ne daleč proč veliko moderno stavbo, tako da se lahko ponaša naše mesto danes s tremi odličnimi cerkvami.

La Machine.

Najprej, da boste vedeli odkod da smo, ker se nismo še nobenkrat oglasili v Rafaelu. Prav v srcu Francije se nahaja naš premogovnik, blizu mesta Nevers, kjer je grob svete Bernardke, kateri se je bila pred štiriinšestdesetimi leti prikazala v Lurdu Mati božja. Ravno ko Vam to pišem, pripovedujejo, da se je na njenem grobu spet zgodil velik čudež. Ozdravela da je neka gospodična iz Sarrebourga v Meški škofiji pod katero spada največ naših ljudi v Franciji. Ne morem natanko povedati kako da je bilo. Prihodnjič Vam bom upam že lahko bolj natančno poročal.

Jugoslovancev nas bo tukaj še kakih 80. Delati smo hvala Bogu spet začeli vse šihate. Zaslužek je pa prav slab. Pa da bi vsaj tako ostalo.

Crusnes.

Zadnji čas je bilo spet odpuščenih 95 rudarjev, tako da bomo za naprej vsi delali na en ših, kakor v Aumetzu in še marsikje drugje. Kje so časi, ko smo delali na tri šihate, pa še ni bilo rude nikoli dovolj. Med odpuščenimi so tudi trije Slovenci, ki pa so vsi že našli delo drugod.

Ste Marie aux chènes.

Pri nas se je obrnilo delo, hvala Bogu, nekoliko na boljše. Delamo spet vse dni. Za staro mino, ki so jo bili spomladu zaprli, spet sprejemajo delavce. Zaslužek gre okrog petintridesetih frankov. Torej vseno še boljše kakor slišimo, da je drugod.

Boulange.

V nedeljo 11. septembra je bila posvečena naša zelo povečana župna cerkev, ki se je prav posrečila. Škoda, da nas je sedaj v Boulange tako malo Slovencev, da ne moremo imeti svoje božje službe več kakor enkrat ali dvakrat na leto.

Tucquegnieux.

Novic je pri nas vedno polno, tako da jih bo komaj mogoče vse dopovedati in popisati. Nekaj jih je prav veselih, nekaj pa tudi žalostnih.

Z delom gre najprej slabo. Po dva šihata praznujemo vsak teden, pa še zaslužek je slab. Tam okrog dvestopetdeset frankov na štirinajst dni, pa tudi manj. Tudi družinske doklade so znižane. Po vrh ne smemo rediti po vseh kolonijah prešičev. Pa tudi zamlja je slabša ko v Aumetzu in se obdelovanje manj spleča. Tako da smo, kar se denarja tiče gladko na slabšem.

Težko je bolam že več mesecev naš društvenik Janez Krivec, Zadnji čas se mu obrača na boljše in mu želimo skorajšnjega popolnega okrevanja. Društvo mu je po svojih močeh prav vzgledno pomagalo, kakor tudi vsem drugim svojim članom, če so prišli v stisko. V nesreči se šele spozna vrednost takega društva. Vsi Slovenci bi morali biti njegovi člani. Čudno, da se nekaterim za nobeno neumnost ne zdi škoda denarja, sajmo za društvo je vsaka žrtev preveč. Še bolj čudno pa je, da ravno tisti v nesreči najprej trkajo na društvo in se jezijo, če jim ne pomaga tako, kakor bi radi.

Nekatere slovenske ženske so začele zadnji čas spet prav neumno noreti in delati nam vsem skupaj sramoto, sebi, svojim in še drugim pa veliko revščino in siročino. Tri reči pretresejo zemljo: hlapec, če se vladarstva polasti, bedak, če se naje, in zoprna ženska, če jo kdo vzame za ženo. (Sveto pismo). Če jo vzame za ženo. Kaj pa šele, če jo vzame za...

Naše igre sta hvalila že Slovenec in Domoljub in ste gotovo o njih že brali. Vse točke naše zadnje počitniške prireditve so prav lepo uspele. Posebno moramo pohvaliti še oba nadarjena pevca Edi Globokarja in Nacka Muhiča, ki sta jo vrezala v spremstvu tamburašev in vijolinistov. Samo udeležba bi bila lahko večja. Resnično si dajejo slabo izpričevalo, kateri imajo denar za vse mogoče stvari, tistih dveh frankov za vstopnino na domačo kulturno prireditev je pa tako škoda. V kratkem bomo spet vabili na veleigro Duše, ki jo je spisal srbski pisatelj Petrovič in v kateri se na pretresljiv način obravnava tudi izseljenčevo življenje in trpljenje.

Slovenska božja služba ne smemo reči, da je dovolj obiskana, ampak dolgočasna pa tudi ni. Nedavno nas je obiskal gospod pater Ambrožič iz Amerike in nam je med drugim zelo lepo in zanimivo govoril tudi o verskem življenju naših izseljencev v Ameriki. Zadnje nedeljo nas je presenetil med mašo naš otroški zbor, ki je prav lepo prepeval ob spremljevanju harmonija, vijolin in tamburic. Ta ljubki otroški zborček z njegovimi srebrnimi glasovi želimo še kdaj slišati! — Prihodnje nedelje slišimo, da se bo produciral možki zbor. Potem šele bo prišel spet mešanec na vrsto, ki pa tudi ni kar tako.

Gospodinjsko šolo imamo seveda v Tiknah tudi. Zadnje nedeljo so brhke učenke zaključile prvi tečaj z veselo pojedino na katero so povabile gospoda župnika, gospoda učitelja in svoje može in družine. Slišimo, da so bile kuharice po pravici prav pohvaljene in da bo gospa Jankovičeva takoj začela nov tečaj.

Slovensko petje

Je naše izseljeniško veselje, naša čast in naš ponos. Petje nam daje med vsemi številnimi narodi posebno veljavo. Saj dozdej menda sami nismo vedeli, da so naše pesmi tako lepe.

Zadnje nedeljo sem bil daleč nekje po opravkih. Ko sem povedal, da sem iz Aumetza, je pristavil en Francoz: A to je od tam, kjer tako lepo pojejo. Res si ne morem misliti, kako je zvedel ta Francoz za slovensko petje v Aumetzu. Svojčas so si mislili nabaviti nekateri naši zbori domače narodne noše. Škoda, da je kriza za enkrat preprečila te načrte. Ampak misel sama ne sme zaspiti. V Aumetzu so si pevke sicer omislile neke posebne noše, ki so sicer čedne, samo slovenske niso. Če si jih bodo še kje nabavili, naj si omislijo le pristne slovenske, najboljše gorenjske narodne noše, za ženske in moške, pevce in tamburaše. Predvsem pa seveda petja samega in tamburiranja ne pozabimo gojiti z vso skrbjo in požrtvovalnostjo.

Zakon proti tujcem

je bil podpisan koncem avgusta in je takoj stopil v veljavo. Po tem zakonu smejo zaposljevati francosko državna podjetja in podjetja, ki delajo za državo, torej zlasti fortifikacije, na vsakih sto delavcev samo po pet tujcev, dočim jih mora biti ostalih petindevetdeset od sto domačinov. Podjetnik, ki bi zaposlil razmeroma več tujcev zapade kazni do 15 frankov za vsakega odvečnega tujca in za vsak njegov delaven dan. Ta zakon bo silen udarec za naše ljudi. Sicer ga še ne izvršujejo, ker še ni na razpolago dovolj domačih delavnih sil in bi morali sicer ustaviti ali vsaj zavleči mnoga nujna dela. Vendar se je resno bati, da bo na zimo spet odpuščenih silno veliko naših ljudi, katerim ne bo kazalo drugega, kakor vrniti se v domovino, ker ne bodo našli nikjer drugje zaslужka. Že sedaj pa odpuščajo posamezna podjetja vsakokrat po toliko tujcev, kolikor domačinov se prijavi za delo. Znano je tudi, da so nekatere občine obvestile svoje francoske brezposelne, da imajo na razpolago delo na fortifikacijah. Če ga nočejo, jim bodo enostavno ustavili brezposelne podpore. Ne silite torej na festunge, tudi če morda tu in tam za nujna dela še koga sprejmejo!

Méricourt-les-mines.

Rožnenska bratovščina v Méricourt se lepo razvija. Ker se je z malo mesečno članarino nabralo nekaj denarja v blagajni, je odbor sklenil, da se zanaprej plačuje iz blagajne bratovščine mala posmrtnina in sicer dobi žena članica v slučaju moževe smrti 150 frs. in mož za umrlo ženo članico 100. frs.

Cerkev in šola. Slovenska služba božja je redoma vsako prvo nedeljo v mesecu ob 11 h v cerkvi v Méricourt. V slučaju kake spremembe, boste pravočasno obveščeni. Lepo bi tudi bilo, ako bi se kako obnovilo cerkveno petje.

Šola za slovensko šolsko mladino se začne zopet s prvim četrtkom v oktobru in bo vsak četrtek ob 2 pop. Katekizme, ako jih nimajo, lahko naroče v šoli.

Liévin P. de C.

Društvene zadeve. Zadnjič smo v neki družbi šteli koliko društev je v Liévin, kjer biva približno 600 naših ljudi, seveda z ženami in otroki vred. Kaj mislite koliko smo jih našli? Nič manj kot 7, če nismo še katerega pozabili. Torej gotovo rekord izmed vseh naših kolonij. Ali pa ni to število malo previsoko, zlasti, ako se vpoštevata dejstvo, da ima pet društev isti cilj in namen. Ali mora tako biti med brati istega rodu in jezika?

Pomislite, možje, s koliko večjim vspehom bi delovala ena sama močna podpornica organizacija, ker le v slogi je moč.

Kriza. Slabi časi krize se nadaljujejo. Pač se kažejo mali znaki izboljšanja. Tako delajo sedaj nekateri rovi družbe Lens že vse dni, a večina ima še vedno le po 20 delovnih dni na mesec. V Bruay že tudi kak dan več delajo. Slabo je še pri družbi Courrières.

Cerkev in šola. Slovenska služba božja ostane kot doslej vsako nedeljo ob pol 9, da moremo vsi spolniti zapoved: Bodi ob nedeljah in zapovedanih praznikih s spodobno pobožnostjo pri sv. maši. Pred sv. mašo je vedno prilika za spoved.

Šola bo vsak četrtek ob pol 12.

Bruay-en-Artois.

Slomškova proslava. Ko v teh dneh cela Slovenija proslavlja spomin 70 letnice smrti velikega mladino in rodoljuba škofa Slomškega, je tudi naša mladina priredila dne 25. septembra lep večer z igro in petjem Slomškovih pesmi.

Po nagovoru je bila igra „Sirota Jerica“. Najlepši dokaz, da so vsi otroci zares dobro igrali, je bil najlepši mir med celo predstavo in solze, ki se jim tudi vsi možje niso mogli ubraniti. Prav dobra je bila to pot izgovarjava, tako da bi nihče ne mislil, da to zmorejo otroci v tujini, šolani v francoskih šolah. Vsa čast zavednim staršem, ki veliko k temu pripomorejo.

Igri je sledilo petje otroškega pevskega zbora pod vodstvom g. Ivana Zupančič. Kako so nam šle do srca vedno lepe Slomškove pesmi kot „Preljubo veselje, oj kje si doma“ ali pa „Glejte že solnce zahaja“. Burna pohvala je bila dokaz, da so mladi pevci dobro rešili svojo nalogo.

Slavnost je še povečalo igranje naših vrlih tamburašev, ki so se na tihem vadili in nas veselo presenetili s svojim nastopom.

Zadovoljni smo zapuščali dvorano z željo, da nam naša mladina kmalu zopet kaj podobnega pokaže. Gosp. režiserju Simoniču in vsem, ki so sodelovali, vse naše priznanje in zahvala za trud, ki ni bil zastoj.

Smrt. Dne 21. septembra nas je zapustila po daljšem bolehanju Jozefa Očakar, rudarjeva žena, stara šele 39 let. Bila je lepo pripravljena na smrt. Ne le, da se je ni nič bala, celo o ozdravljenju nič slišati ni hotela. Za smrt je vse v podrobnosti uredila in si celo pred smrtjo še sama nagrobni napis zložila. Tako-le, je rekla, naj se zapiše:

Draga Jozefa, sladko spi,
večna luč naj ti gori!
Da žnjimi, ki tu si jih ljubila,
v raju večno bi se veselila!

Številni pogrebci, ki smo jo spremili, smo molili naj ji Bog to željo izpolni; preostalim pa naše iskreno sožalje.

Cerkev. Služba božja za jugoslovanske izseljence je v Bruay vsako nedeljo ob 12 h. Med tednom je naša maša vsak četrtek ob 7. Pred in po sv. maši je prilika za spoved, kakor tudi prve petke, ko je sv. maša in ura molitve ob pol 9.

Mesec oktober je posvečen Mariji Kraljici sv. Rožnega venca. Družine in posamezniki počastite ta mesec večkrat Marijo s to lepo molitvijo.

Zadnje nedeljo v oktobru je praznik Kristusa Kralja. Zato bo ta dan shod in sestanek družin posvečenih presv. Srcu Jezusovemu. Kjer se še nameravate posvetiti, imate sedaj lepo priliko.

Šola. Vsak četrtek ob pol 9 je slovenska šola v župnišču. Otroci naj prinašajo seboj katekizme. Kdor ga nima, ga lahko naroči v šoli.

JUBILEJ PREDSEDNIKA RAFAELOVE DRUŽBE.

Dne 31. julija tl. je obhajal g. P. Kazimir Zakrajšek, predsednik družbe sv. Rafaela v Ljubljani, ki skrbi za izseljence, 30 letnico svojega mašništva. Ob tej priliki morajo pač tudi čitatelji našega lista nekaj več zvedeti o tem za izseljence velezaslužnen gospodu, ki ga po imenu že sicer vsi dobro poznajo.

Leta 1878, je bil rojen naš jubilar kot sin marljivih kmečkih starišev. Bil je skupaj 15 otrok, od teh jih je živel naenkrat v Ameriki 13 bratov in sester, sedaj jih je tam še 9. Tudi p. Zakrajšek je bil 21 let izseljenec v Ameriki. L. 1906 že jo je mahnil preko široke luže; nastanil se je najprej v Chevelandu, kjer je ustanovil slovensko župnijo. L. 1908 je sprejel službo izseljeniškega misijonarja v New Yorku v bivšem tamošnjem avstrijskem domu. Dolžnost je imel vsaki dan na Ellis Islandu pri izseljeniški komisij Združenih držav pomagati naseljencem, ki so imeli težave pri vstopu v Ame-

riko, jih pred naseljeniškim sodiščem braniti in odstranjovati zadržke naseljevanja. Obenem je začel z ustanovitvijo župnije v New Yorku. Tu je začel tudi izdajati slovenski mesečnik „Ave Marija“.

Tri leta je bil edini slovenski frančiškan v Ameriki. Ko je prišel po treh letih v domovino, je odpeljal s seboj še dva slovenska in tri hrvaške frančiškane. V Brooklynu je ustanovil slovensko tiskarno, zgradil društveni dom. V Chicagi je ustanovil slovensko šolo. Za to šolo je preskrbel slovenske šolske sestre iz Maribora in jim kupil samostan. L. 1916 je ustanovil „Zvezo katoliških Slovencev“ v Ameriki. Spisal je več knjig, kakor „Slovenski abecednik“ za slovenske šole v Ameriki, „Slovenski katekizem“, „Amerikansko-Slovenski molitvenik“ in druge. V tem času je ustanovil tudi hrvaško župnijo sv. Cirila in Metoda v New Yorku, dosegel ustanovitev slovenskih župnij za Prekmurce v Bethlehemu in Bridgeportu. Privabil v Ameriko več slovenskih duhovnikov.

Leta 1918 ga je poklical chicaški kardinal v Chicago in mu izročil slovensko župnijo sv. Stefana v Chicagi. Tu sem je prenesel l. 1919 slovensko tiskarno in vse liste iz New Yorka, ustanovil je „Glasnik Srca Jezusovega“. Prepotoval je skoro vse slovenske naselbine in držal celetedenske misijone, skupaj nad 200. Z lastnim trudom nabranih sredstev je šolal nad 30 slovenskih dečkov za frančiškanski naraščaj. L. 1927 je obhajal 25 letnico mašništva, pri tej priliki je bil odlikovan z redom sv. Save IV. vrste.

Tu so našeta samo večja dela našega jubilaranta. Kdor je živel kdaj med izseljenci, videl njih trpljenje, in g. p. Zakrajšek ni samo to videl, čutil je kot katoliški duhovnik tudi njih versko in narodno propadanje, ta ve, da gre na živce in uniči še tako močno človeško konstrukcijo in tudi g. Zakrajšek temu ni ušel. L. 1927 se je ves izčrpan vrnil v domovino, in se zdravil celo leto. Ko je nekoliko okreval, je prevzel nova bremena — ustanavlja v Ljubljani novo župnijo sv. Krištofa.

Ko se je v Ljubljani ustanovila družba sv. Rafaela za varstvo izseljencev, je bil g. p. Zakrajšek takoj dne 10. 12. 1928 izvoljen za predsednika te družbe, katero vodi še danes ob uporabi svojih kot izseljenec nabranih izkušenj. Pri Rafaelovi družbi je ustanovil list „Izseljeniški Vestnik“.

Naš „Rafael“ čuti prav posebno dolžnost zahvaliti se predsedniku družbe sv. Rafaela prečastitemu g. patru Zakrajšek za njegovo veliko naklonjenost in požrtvovalno delo za naše izseljence v severozapadnih evropskih državah in mu kličemo v imenu vseh izseljencev Holandije, Belgije, Nemčije in Francije: Še mnoga leta!

DEL. PRAVICE V FRANCIJI.

(Nadaljevanje.)

Formalnosti in Postopanja:

Videli smo, da ima ponesrečeni delavec pravico do odškodnine in kako se ta preračuna. Vedeti je treba sedaj, kako to pravico uveljaviti in braniti. — Baš v tej točki je zakon menda še najbolj popolen, ker ne nalaga ponesrečencu nobene posebne skrbi in brige.

Če se delavcu prigodi nesreča, mu mora biti prva skrb, da si rano očisti in pravilno zdravi. Nezgodo naj si pusti takoj ugotoviti po svojih tovariših pri delu in svojem predpostavljenem, kajti pričevanje istih mu bo lahko še kedaj neobhodno potrebno. Ko je to storil, mu ne preostaja družiga, — če je bila rana težjega značaja — kot da počaka na poziv mirovnega sodnika. Mirovni sodnik-ki izvršuje približno iste funkcije kot pri nas v Jugoslaviji okrajni sodnikje obvešččen o nesreči na sledeči način:

Vsak podjetnik je dolžan v 48 urah prijaviti na občini vsako nesrečo, ki se je dogodila v njegovem podjetju. Če je nesreča taciga značaja, priložiti tudi zdravniško spričevalo, na katerem je označeno stanje ponesrečenca in morebitne posledice nesreče. Te listine odda občina dalje na mirovno sodišče in če je razvidno iz zdravniškega spričevala, da je

rana tako opasna, da bi lahko imela za posledico smrt ali pa stalno popolno, ali vsaj delno nesposobnost za delo, mora mirovni sodnik otvoriti preiskavo da ugotovi sledeče točke:

a) Narava, vzrok in okolnosti nesreče. Primer: Pri delu ti je sekira spodletela (vzrok nesreče) in vsekali si se v roko (narava nesreče), to se se je zgodilo med urami dela ko si izvrševal nalogo dano po tvojem predpostavljencu (okolnosti nesreče).

b) Osebné podatke: t. j. Ime in prezime ponesrečenca-njegov naslov ter datum in kraj rojstva.

d) One osebe, katere bi imeli pravo na odškodnino v slučaju smrti.

e) Dnevno in letno plačo ponesrečenca.

Pri tej preiskavi mora ponesrečenec biti navzoč osebno. Navzoč mora biti tudi zastopnik podjetja in če je podjetje zavarovano, tudi zastopnik te zavarovalne družbe pri kateri je podjetje zavarovano. Za slučaj, da bi ponesrečenec ne mogel zapustiti postelje, pride mirovni sodnik tudi na dom ga zasliševati. Baš pri tej preiskavi (enquête) so ponesrečencu potrebne pričé, katere lahko izpričajo vzrok, naravo in okolnosti nesreče..... Rezultat preiskave je predložen v 5tih dneh predsedniku civilnega tribunala. Predsednik civilnega tribunala razpiše razpravo na katero so pozvani ponesrečenec, zastopnik podjetja ter zastopnik zavarovalne družbe, če je podjetje zavarovano. Na tej razpravi se doženejo sledeče točke:

a) Temeljna plača pokateri se preračuna renta.

b) Za koliko je bila ponesrečencu plača znižana vsled njegove nezmožnosti za delo.

c) Višina rente.

d) S katerim dnevom renta pričinja.

Ponesrečenec naj dobro preračuna in šele ko je dognal, da mu je renta odmerjena na pravičen način, naj podpiše protokol. Tukaj treba opomniti, da je jako važno za ponesrečenca, da ima tudi on dobrega pravnega zastopnika..... Prepis razsodbe dostavi pozneje sodišče ponesrečencu na dom.

Nekatera špecialna vprašanja:

Reklamacije: Če se ponesrečencu godi krivica, lahko vloži reklamacijo. Za povrnitev zdravniških in lekarnarskih stroškov se vloži reklamacija na mirovno sodišče; za rento in penzijo pa na okrožno sodišče ponesrečenca. Zapomniti je treba: Za vložitev reklamacije na sodiščih so določeni sledeči roki: V slučajih nesposobnosti za delo manj kot 11 dni, eno leto po dnevu ponesrečbe. V slučajih začasne nesposobnosti za delo, eno leto po zaključku preiskave mirovnega sodišča. Za slučaje stalne, popolne ali delne nezmožnosti za delo, eno leto po tistem dnevno, ko se ti je nehala izplačevati začasna odškodnina, (blesse).

Če se zamudi rok reklamacije, se ne prizna ponesrečencu ničesar več. Odprite toraj oči in pobrigajte se v pravem času. Če vam je samem preveč težavno in nadležno da bi se trudili po sodiščih, zaupajte se sindikatom-naj se oni potrudijo za vas.

Revizija rente:

Renta, katera je določena ponesrečencu ne postane prej definitivna to je, neizpremenljiva kot po preteku treh let. Med tem časom se lahko zahteva njena revizija. N. pr. Zdravniki so se zmotili v svojih domnevanjih. Tam ker so določili delno nezmožnost za delo, se lahko čez čas pokaže popolna nezmožnost če je renta že določena, ima vključ temu ponesrečenec v teku treh let pravico zahtevati njeno zvišanje. Seveda, če so tri leta že pretekla, nima te pravice več. Isto se lahko dogodi, da se ponesrečencu stanje izboljša. V tem slučaju ima podjetnik ali zavarovalna družba če je podjetje zavarovano, pravico, da isto tako v teku treh let zahteva znižanje rente.

Odkup rente:

V velikih slučajih si želijo ponesrečenci, da bi dobili mesto rente neko gotovo vsoto kot odpravnino. To je mogoče doseči, toda v največjih slučajih ima dotičnik, ki si pusti od-

pravnilno izplačati veliko škodo in za to bi nikomu ne svetovali, da se supsti v barantanje za odkup rente! Zlasti sedaj ko je omogočeno, da se renta pošilja ponesrečencu tudi v Jugoslavijo, odkup rente ne pride za Jugoslovane dosti v pošte.

Slučaji, v katerih je lahko renta nižje ali višje priznana kot je to v Zakonu predvideno. — —

Primeri: Delavec, ki se brani pri delu uporabljati varnostna sredstva, ki so mu dana od podjetja na razpolago, bo imel čisto gotovo če se mu prigodi nesreča, rento občutno znižano. Isto tako mora podjetnik, ki ni nabavil varnostnih naprav kljub temu da je bil opozorjen na to, mnogokrat svojem ponesrečenem delavcem večjo rento plačevati kot je to v zakonu določeno. Seveda, odvisno je največ od tega, če ima ponesrečenec dobrega zastopnika.

Garancije:

Dogodi se včasih, da je ponesrečencem ustavljeno izplačilo rente vsled tega, ker je prišlo podjetje ali pa družba pri kateri je podjetje zavarovano, na kant. V tem slučaju naj dotičniki takoj občini vložijo deklaracijo, ki mora vsebovati sledeče točke:

- 1) Ime, naslov, datum in kraj rojstva ter poklic.
- 2) Ime in naslov podjetja ali pa zavarovalne družbe katera je dolžna plačevati.
- 3) Narava in visočina rente.
- 4) Razsodbo predsednika civilnega sodišča, ki je določil visokost rente.

Dotičnikom ki so vložili to deklaracijo, se bo renta nadalje nakazala in sicer jo plačuje „Caisse des Dépôts et Consignations“, to je državna blagajna, kamor se steka ves denar prostovoljno podarjen državi ter vse sodne denarne kazni širom države.

(K O N E C).

PESEM NAŠIH CEST.

Balada slovenskih izseljencev, ki jo je zložila gospa Antonija Rože, deklamirala pa njena hčerka Pavla dne 28. avgusta 1932 na slovenski prireditvi v Tucquegnieux M. et M.

Francija.

Tri lipe visoke na sredi vasi so stale ponosno že tisoče dni.	Ga gleda tujina, strmi, zaželi..... Na se ga pritisne in — pije mu kri.
Šumelo so dedu, očetu sladko, zavijale v senco so dete mlado.	Utihajo pesmi..... izpija se moč..... Spoznanje gre v dušo nevsmiljeno žgoč.
Brezskrbno vam raslo je dete ljubo vesele si pesmi je pelo glasno.	Na lipe pomisli..... Tja mora, nazaj tja v lepi, veseli in mladi svoj raj!
Dorastel mladenič je palico vzel, od lip se domačih poslovil vesel.	In vstane in roma čez gore, čez plan..... Do smrti izmučen priroma v ravan.
Je romal po cestah, kâj pesmi prepel: vso silo mladosti s seboj je imel.	Oj ljubka vasical — V njej znanca več ni. Posekane tudi so lipice tri.

Na trato žge solnce,
da cvetje medli.
Tja h cvetju se zgrudi.
Se dvignil več ni.

TAKSE ZA POTNE LISTE.

Službena lista kralj. banske uprave dravske banovine kos 32, št. 327 in kos 45, št. 426 z leta 1932 vsebujeta spremembe, ki se tičejo tudi izseljeniških potnih listov.

I. Takse pri oblastih v državi.

Tar. post. 55. Za izdajanje, podaljšanje in obnavljanje izvenmejnih potnih listov.

a) za čas do všteti 6 mesec	50.— Din
b) za čas preko 6 do 12 mesecev	100.— Din
c) za vsako nadaljno leto	100.— Din
č) za izseljeniški potni list v prekomorske kraje	250.— Din

Pripomba 1. Če se mora tak potni list pri naših oblastih v državi tudi vidirati, se pobira za vsak vizum 3.— Din. Za vsako podaljšanje vizuma, ki je pretekel, se plačuje 30.— Din.

Člen 72 taks. in pristojbinskega pravilnika točka 6 se glasi: Od onih ki so stalno nastanjeni, v enem prekomorskih krajev, se pobira, ko dopotujejo s potnim listom našega konzularnega predstavništva iz tega prekomorskega kraja v domovino ali v katerikoli evropski kraj, in tukaj podaljšajo, ali obnove potni list, za ponovni povratek v prekomorski kraj samo takso 50.— Din na 6 mesecev ali 100.— Din za 12 mesecev.

II. Konzularne takse.

Tar. post. 237. Za izdajanje, podaljšanje in obnavljanje potnih listov za jugoslovanske državljane:

1. za redni prekomejni potni list:

a) za čas do všteti 6 mesecev	50.— Din
b) za čas nad 6 mesecev do všteti 12 mesecev	100.— Din
c) za vsako nadaljne leto še po	100.— Din
2. za izseljeniški potni list za v Ameriko in prekomorske pokrajine 250.— Din
3. za druge potne listine z najdaljšim rokom meseca dni 20.— Din

Pripomba 1. Delavci, zaposleni v inozemstvu in dijaki, ki bivajo tamkaj zaradi šolanja, plačujejo polovično takse iz točke 1. te tarifne postavke.

Pripomba 2. Državni uslužbenci in osebe, ki bivajo v inozemstvu po uradni dolžnosti ali v posebni misiji kraljevine, dobivajo potni list brez plačila takse.

Pripomba 3. Siromašne osebe, ki žive stalno v inozemstvu, dobivajo potni list brez plačila takse, če dokažejo svoje siromašno stanje s potrdilom, ki ga izda pristojno inozemsko oblastvo.

Pripomba 4. Osebe, ki jih kraljevska zastopništva vračajo v domovino zbog siromaštva, in osebe, ki jih odpravljajo inozemska oblastva v kraljevino in zahtevajo potno listino brez plačila takse, kakor tudi vojaške osebe, ki se vračajo v kraljevino, da zadoste vojaški dolžnosti, dobivajo potno listino za potovanje v domovino brez plačila takse.

Pripomba 5. Minister finance sme na predlog ministra za zunanje posle začasno oprostiti od takse iz točke 1. in iz pripombe 1. te tarife postavke delavce, ki ostanejo zaradi gospodarske krize brez posla v inozemstvu.

Pripomba 6. Nobeno oblastvo ne sme izdati rednega prekomorskega potnega lista za dalj časa ko za tri leta; če pa se izdajo druge potne listine, ki ne smejo veljati več ko mesec dni, se pobira taksa po točki 3. te tarifne postavke.

Pripomba 7. Vsa konzularna oblastva in ona, ki opravljajo ta posel, vodijo poseben seznamek o jugoslovanskih državljanih na svojem področju in o odvzemanju in obnavljanju potnih listov.

Pripomba 8. Kraljevska zastopništva v inozemstvu morajo skrbeti po zakoniti ali običajni poti za to, da imajo vsi državljani kraljevine potne liste in da jih pravočasno obnavljajo.

Pri obnovi potnega lista se mora pobrati taksa tudi za čas, za katerega se je opustilo plačilo te takse, ker ni bila pravo-

časno obnovljena, a pobere se na stari izvod potnega lista, ki ostane v arhivu dotičnega oblastva, ki je potni list obnovilo.

Tar. post. 238. Za vidiranje potnih listov in sicer:

1. Inozemskim državljanov :

a) za vstopni vizum z rokom 6 mesecev, ki velja za več potovanj 130.— Din;

b) za vstopni vizum z rokom do 3 mesecev, ki velja za eno potovanje 65.— Din;

c) za tranzitni vizum z rokom do meseca dni, ki velja za eno potovanje čez ozemlje kraljevine brez pravice bivanja 13.— Din;

č) za dve tranzitni potovanji v dveh mesecih brez pravice bivanja 26.— Din;

d) če pobirajo inozemska zastopništva od jugoslovanskih državljanov za vizum potnega lista takso, ki je večja od prednje, se pobira od državljana dotične države tolikšna taksa, kolikor pobirajo dotična inozemska zastopništva od jugoslovanskih državljanov;

e) za vizum potnega lista inozemskih državljanov, kjer velja poseben sporazum, se pobira taksa po sporazumu;

f) za vstopni ali tranzitni vizum ruskih pribežnikov z rokom do meseca dni za eno potovanje 10.— Din;

g) osebe, ki jih vračajo inozemska zastopništva ali inozemska oblastva v domovino zbog siromaštva, dobivajo vizum potnega lista na zahtevo inozemskega zastopništva ali inozemskega oblastva po pogoju vzajemnosti brez plačila takse;

h) inozemci, ki potujejo v kraljevino na poziv jugoslovanskih državnih oblastev, dobivajo vizum potnega lista brez plačila takse.

2. Za vizum potnega lista jugoslovanskih državljanov 10.— Din.

Pripomba 1. Jugoslovanski podaniki, ki jih vračajo v domovino, in siromašne osebe, ki se vračajo v domovino, in vobče vsi državljani, ki dobivajo potni list brez plačila takse, dobivajo tudi vizum brez plačila takse.

Pripomba 4. Obmejna oblastva so dolžna, pobirati za nevidirane potne liste tujih državljanov dvakratno takso iz točke 1. b) odnosno 1. c) te tarifne postavke; rok vstopnega vizuma pa ne sme biti daljši od meseca dni, rok za tranzitni vizum pa ne daljši od 48 ur.

Prednja odredba se ne nanaša na one inozemske državljane, ki so oproščeni dolžnosti, dati potni list vidirati in tudi ne za slučaje tranzitnega vizuma, za katere je določena posebna znižana taksa.

Pripomba 5. Če vidirajo oblastva v kraljevini potni list za povratek v kraljevino onemu inozemskemu državljanu, ki že biva v državi, se pobira taksa za vizum po točki 1. te tarifne postavke.

Pripomba 6. Za vidiranje posmrtnih potnih listov, razem posmrtnih potnih listov jugoslovanskih borcev, se pobira dvakratna taksa iz točke 2. te tarifne postavke. (Služb. list št. 32/227 § 30 in § 32 ex 1932.)

Posebno važno je novo določilo k členu 72 taksnega in pristojbinskega pravilnika (Služb. list št. 45 ex 1932 čl. 33), ki se glasi:

9. Pri odhodu iz naše države ne plačujejo inozemci nobene takse za vidiranje potnega lista.

10. Inozemci in naši podaniki, ki dajo podaljšati vizumu rok v državi, plačujejo takso iz pripombe 1. k tar. post. 55. Taksa se plačuje v kolkih in se prileplja na potni list.

III. Vize,

po pravilniku za izdajanje in vidiranje potnih listin.

U. L. št. 41/142 ex 1924 § 40.

Vizaje pismena klavzula na potnem listu, s katero oblastvo overavlja, da je lastniku potnega lista, na katerem je viza dana, dovoljeno, prestopiti mejo v drugo državo. Seveda pa ta viza krajevnega oblastva lastniku potnega lista še ne jamči, da bi smel prestopiti mejo Poleg te vize je treba tudi vize

predstavnik one države, v katero hoče oseba oditi, kakor tudi predstavnikov onih držav, preko katerih tranzitira.

Ta viza se postavi takoj ob izdaji potnega lista ter velja za one države, ki so navedene v njej.

Druga viza se sme postaviti, če se potni list podaljša ali če poteče rok prve vize ali pa če se smer potovanja izpremeni.

Vsaka viza je zavezana taksi, predpisani po ministrstvu za finance. V državi se pobira taksa v kolkih, ki se prilepljajo pod vizo in se predpisno uničujejo, v inozemstvu pa z označbo tarifne postavke in pobranega zneska v dinarjih in v ustreznem denarju dotične države kakor tudi z označbo, pod katero številko blagajničnega dnevnika je vpisana.

Člen 47. Viza se sme dati samo za potne liste, katerih rok še ni potekel. Na zastarane potne liste se vize ne smejo postavljati.

Člen 48. Viza se sme dati za eno potovanje ali pa za več potovanj, t. j. za čas, dokler traja rok vize (toda ne dalje nego za šest mesecev).

Člen 49. Vize se dajo po navadi „aller et retour“ (odhod in povratek); kjer ni postavljena taka klavzula jo mora dotična oseba izposlovati za povratek od našega predstavnika v inozemstvu.

Člen 50. Vize, ki se dajo za eno potovanje, se morajo jasno označiti, da veljajo za eno potovanje; za ostale vize pa je treba označiti rok njih trajanja (do šest mesecev), tako da sme potovati oseba s tako vizo večkrat, dokler vizi rok ne poteče. Seveda se osebi opremljeni s permanentno vizo in poleg tega še z vizo za povratek, ni treba javljati našim oblastvom z državi ali v inozemstvu, ko odhaja ali se vrača.

MATI.

(Nadaljevanje.)

Pritlična soba, bivališče Jamnikove družine, je bila tako majhna in vsa razvlečena. Videlo se je, da jo pospravljajo samo — otroci. Hišna oprava je bila siromašna. „Torej poglejte: kam naj vas spravimo? Drugega prostora pod milim nebom nimamo kakor to luknjo. Tu krog peči postiljam večjima dvema, najmanjši je pri meni. Sicer je pa soba polna. Če bi prav imeli še kako postelj, ne moremo je postaviti noter. Edino za pečjo še je prostor; potem bi pa bili tudi natlačeni kakor vžigalice v škatli“, tako je razlagala Jamnica.

„Za me bo tudi za pečjo dobro“, je odvrnila, starica; s posebnim veseljem si je ogledovala revno stanovanje. Zadržela je takoj pospravljati, vzela je metlo v roke, obrisala prah, izmetla pajčevino, in za nekaj časa je bila sobica kakor prenovljena.

Jamnica je z glavo majaje odšla zopet k šivanju, mrmrajč: „Bog si ga vedi, odkod je ta ženska. Take še nisem naletela, kar živim. Poštena se mi zdi, a čudno trdovratna. Sicer bi jo pa že porabila, če ostane. Kaj bo neki iz tega? Bomo že videli, saj pride Jakob kmalu domov“.

Obe ženski sta se kmalu prav po domače pogovarjali; stara tujka je pripovedovala, da prihaja iz Gradca, kjer je služila dolgo vrsto let za kuharico, da pa je rojena Kranjica.

„Nikogar več nimam svojih na svetu. In če je kdo, morda bi me ne hotel niti poznati. — Težko, težko je živeti zapuščeni starici sami na svetu. Vi imate otročiče, in dasi jih težko redite, vendar jih ne daste za ves svet. Zdi se mi, da sama čutim, kakšno veselje mora biti za mater, ko gleda svojemu otroku v obraz.“

Tako sta se pogovarjali, da je že prešla šesta ura. Ob pol sedmih se je vračal navadno Jakob z dela domov. Stara žena je komaj čakala, da pride; vedno nemirnejša je bila, neprenehoma (se je ozirala po cesti; spravila je celo mlado ženo, da je šla z otroci možu proti.

Kmalu so ga zagledali. „Ata, ata“, sta zaklicala dečka in jo udrila proti njemu. „Tale teta nam je dala kruha“, se je hvalil Jakec in bratec mu je pritrjeval.

„Sta že bila tako nadležna, da nista mirovala. Tujih ljudi ne smeta nadlegovati. To je grdo“, ju je karal oče in zvedavo pogledal tujo ženo in njeno vedenje. Težko je bilo spoznati, kaj se je med tem godilo v njeni duši, toda izpremenjeno lice, živo oko in solze, ki so ji je zalivale, so pričale, da ji je silnih čustev polno srce. Jamnik se ji je čudil, in hitro jo je vprašal: „Kdo pa ste mati?“

Zgovorna zakonska polovica je odgovorila mesto starke. Na dolgo in široko je razkladala možu vso zgodbo. Tujka je med tem verno gledala Jakoba: radost ji je obsevala zgubančeno lice. Ko je končala Jamnica, je prišla starka z vso močjo Jakoba za roko, pogledala mu v oko in ga prosila: „Ljubi moj Jakob, ne zavržite me izpod strehe, če nečete edinega veselja na tem svetu vzeti ubogi straki. Prosim vas za Boga, usmilitie se me! Zadnja bom pri hiši, delajte z menoj kar hočete, samo ne zavržite me!“

Jakob je poslušal te besede in se čudil, njegova žena mu je pa dejala: „Saj sem ti že prej pravila, da se ta žena tako ponuja, da ji ni mogoče odreči. Vidiš, da sem prav rekla!“

Šli so v sobo in ondi so se dogovorili, da ostane teta, kakor so jo imenovali, pri njih. Jakec in Jožek sta še isti večer plezala po njenih kolenih; Jakob in žena sta se je takoj privadila.

Po rožnem vencu je teta še dolgo klečala pri klopi in molila polnoč je že zdavnaj odbila in še se je čul njenih usten šepet v borni delavski koči, med katerega so se vmešavali vzdih. Angel varuh, ki ji je zatisnil na bornem ležišču trudne oči, je videl, da ji je bilo srce polno veselja in blaženosti. Zjutraj je bila že pred petimi po koncu in se je takoj pripravila kuhat zajutrak.

„Moli rada in postreči tudi zna“, je rekel drugo jutro mož, poslavljajoč se od žene v tovarno. Žena mu je prikimala in pristavila: „Sicer ima pa čas; taki stari ljudje nimajo drugega dela kakor molitev jaz pa ne morem tako.“

II.

Jamnik je delal v predilnici pri tkalcih, od šestih zjutraj do šestih zvečer je mil neprestano tam. Tudi ob nedeljah ga je večkrat doletela služba. Dobro, da je bilo sploh kaj za služka. Saj se je živelo le težko. Ko je bilo treba vsakega ¼ leta odšteti 10 gold. za stanovanje, se mu je žep vselej popolnoma izpraznil. Tedne in tedne si je moral pritrjavati desetice, da si je nahanil potrebno svoto. Vendar ni bil nezadovoljen. Boljšega življenja ni nikdar izkusil in navadil se je svojega opravila. Zgovorna žena je bila dobra gospodinja, ki je tudi sama s perilom in krpanjem zaslužila kak krajcar. Vendar je pa tudi v tej družini kraljevala tista pusta enoličnost in osamllost, kakršna se navadno vidi pri delavcih. — Kakor osamljeni jesenski list na veji, ki je že vse druge otrsela na tla, je tovarniški delavec v sedanji družbi. Tovariši njegovi so mu redkokrat tudi prijatelji; med druge stanove ne more. V tovarni preživi vse življenje in vse, karkoli se vrši poleg njega v javnem življenju gre tiho, brez sledu mimo. On ne opaža sprememb in čim starejši je, tem bolj mu otopi zanimanje za druge in s tem tudi omrzne srce. Otroke in ženo vidi samo zvečer, ko se mu utrujenemu nič več ne ljubi.

Tako je bilo tudi pri Jamniku, dokler ni prišla „teta“. A odslej se je vse spremenilo. Ljubeznivo gibanje se je razvijalo v ozki izbici. Otroci so bili vedno v najboljšem varstvu: učili so se moliti, in vsak večer je oveseljeni Jakob poslušal, ko sta mu Jožek in Jakec pripovedovala, kaj že znata.

Zase ni stara pestunja zahtevala ničesar. Čestokrat se je sicer zgodilo, da je gospodinja zrohnela nad njo, toda nikdar ni pokazala jeznega obraza, nikdar ni spregovorila žal besede. Kuhinja in otroci so bili v njeni skrbi. Najpriprostejša jedila je znala tako pripravljati, da so bila posebno okusna. Zlasti ob nedeljah, ko je Jakob tudi doma obedoval, si je prizadevala izkazati se v kuhinji.

Zvečer je bilo vedno živahno. Jakob je pripovedoval, kaj se mu je namerilo v delavnici; „teta“ je opisovala kake za-

nimive dogodke iz svojega življenja po svetu, gospodinja je pa prilagala svoja gostobesedna modrovanja. Nekoč so bili zopet vsi trije zbrani po večerji za mizo. Bilo je prav vseh svetnikov dan.

„Danes je bilo pa ljudi na pokopališču, da se je vse trlo“, je pripovedovala gospodinja. „Jaz sem si le mislila, kam bodo vso to drhal zagrebli, ko je je toliko.“

„To gre počasi, ljuba moja“, odvrne teta; „na zemlji pa živimo, delamo drug drugemu prostor, ko nas Bog kliče s sveta. Tako je tudi na pokopališču. Zemlja použije drugega za drugim in tako dobe novi prostora.“

„Jaz bi bil tudi rad šel pogledat tja gori. Tam in pa v cerkvi smo vsi doma. Toda imel sem vse popldne delo v tovarni, zvečer mi pa ne kaže hoditi tako daleč. Sicer pa tudi nimam nobenega znanega groba na vsem pokopališču.“

„Torej nobenega svojih nimate tukaj pokopanih?“ je vprašala starica in glas se ji je tresel ob teh besedah.

„Nobenega, jaz vsaj ne vem zanj; saj tudi sicer ne poznam nobenega svojih ljudi. Sam sem na širnem svetu. Kar jih tukajle vidite, ti so edini, za katere vem, da so mi v rodu.“

„Kje pa so pokopani vaši stariši“, je zopet vprašala starka, in še bolj se ji je tresel glas.

„Kje? Bog zna. Jaz nisem nikogar poznal. Moja žena že ve, kake sitnosti sem imel, ko sva se jemala. Nikjer me niso hoteli sprejeti za domačina in naposled sem z največjimi težavami in prošnjami dobil dovoljenje za ženitev. Na Notranjskem nekje, so dejali, imam pravico.“

„In vaši starši?“

„E, moji starši so me pustili, kakor kamen na cesti. To vem, da sem bil leta 1850. rojen v ljubljanski bolnišnici in da me je potem vzela neka žena na Studencu. Tam so vzredili tuji ljudje. Mnogo hudega sem izkusil v svojih mladih letih. Če bi imel še enkrat vse to prestati, rajši takoj umrjem.“ — Vsi so obmoknili; Jakob in starka sta se ujela z očmi, obema jih je solza zalila.

Vidva sta pa oba otročja, kakor bi bila še le pet let stara, se je odzvala mlada žena. „Prestano je prestano, in jaz le ne vem, kaj bi bilo pri tem treba takih sitnosti, kakor jih imata vidva. Boga zahvalita, da sta na gorkem in da nista lačna.“

„Ti si premalo izkusila, Mica, in tudi trdo srce imaš. Sicer sem ti že včasih pravil, kako je bilo; toda nocoj naj ponovim, čia slišite tudi vi teta.“

Komaj sem se zavedel, da živim, sem že čutil, kaj je hudo. Prvi spomini moje mladosti so spomini lakote in tepeža. Žena, ko me je vrzelo v rejo, se ni prav nič brigala za me. Imela je še troje otrok; jaz sem bil najsišbejši med njimi. Kdor je imel baš čas, pa me je tepel. Gorje pa, če sem šel kdaj materi tožit! Kaj sem vedel, ka je mati?! Nabila me je in zapodila iz hiše za vsako stvarco, ki so je bili največkrat vzrok njeni otroci. Kot šestleten deček sem moral zanj beračiti po mestu in če sem premalo prinesel domov, tedaj je zopet pela šiba. Učil me ni nihče nič; v šolo nisem hodil prav nikoli. Ker mi ni bilo več obstanka pri grdi ženski, sem z osmimi leti kar ubežal s svojega žalostnega doma. Ves spehan in lačen sem prosil na Dobrovi nekoga kmeta prenočišča. Ko sem mu povedal, kako je z menoj, me je sicer vzel isti večer pod streho, toda drugi dan me je hotel naznaniti županu. Tega nisem strpel; ubežal sem ponoči od tam in celo noč hodil. Zjutraj sem prišel k nekemu posestniku v loških hribih. Ta se me je usmilil in pasel sem mu nekaj časa krave po grivah in bregeh. Toda kmalu me je gnalo zopet po svetu. V Ljubljani sem naposled dobil delo v tovarni, kjer delam še sedaj. To je v kratkem moja povest. Vsega, kar sem izpustil, tako ne povem celo noč“.

Starica je plakala ob tem pripovedovanju. Resno, nemo so se spravili vseh svetih večer pri Jamnikovi k počitku, kakor bi bili iz prošlosti morda slutili, da jim v prihodnosti preti hudo.

t

(Se nadaljuje.)

Banka Baruch ♦ Paris

Naslov za brzojavke:
JUGOBARUCH PARIS 22

15, rue Lafayette, 15

Telefon: Trinité 81-74
Trinité 81-75

Banka jugoslovanskih izseljencev v
Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu

Nakazuje denar v vse kraje Jugoslavije najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu.

Na izrecno zahtevo pošlje dinarske bankovce tudi v Holandijo.

Vsi poštni uradi v Holandiji sprejemajo vplačila na naš
ČEKOVNI RAČUN STEVILKA 145866

Položnice se dobe pri vseh poštnih uradih kakor tudi pri nas brezplačno. Hitra in točna postrežba.

AMSTERDAMSKA BANKA PODRUŽNICA HEERLEN

TU SE DOBE VEDNO
DINARJI PO NAJBOLJSI
VALUTI.

Zavarovalna družba

„Oude Haagsche van 1836“

je najstarejša v Nizozemski. Rezervni zaklad nad 10 milj. gold. Nizke premije, ogromen kapital, točna postrežba.

Vprašajte pri: W. v. Werven, Ganzeweide Heerlerheide, ali: Franc Potisk, Waubacherweg 2, Eijgelshoven, (zastopnik za Kerkrade, Chevremont, Eijgelshoven, Waubach, Nieuwenhagen, Schaesberg) ali: Alojz Groznik, Rijksweg Zuid 134, Lutterade-Geleen (zastopnik za Beek, Lutterade, Geleen, Sittard).

Z.H.B. PIVO

MORATE ZAHTEVATI!
DOBITE GA POVSOD
ZALOGA

DEN HAAG

HEERLEN

TELEFON 205

Zahtevajte Z.H.B. pivo v steklenicah! Kdor ga enkrat poskusi, ostane stalen odjemalec